

Proposta

de Comissions Obreres de Catalunya sobre un acord social per l'educació

(document aprovat a la Comissió Executiva de la CONC del 17 de novembre de 2004)

comissió obrera
nacional de catalunya

Proposta

de Comissions Obreres de Catalunya sobre un acord social per l'educació

Introducció

El Ministerio de Educación y Ciencia (MEC) ha elaborat el document "Una educación de calidad para todos y entre todos" amb la finalitat de promoure un debat previ sobre les reformes necessàries en el sistema educatiu no universitari, per tal d'elaborar una nova Llei educativa amb el major consens social, polític i educatiu possible. Tot i que el text del document és molt dispers i poc clarificador i no és encara el projecte de Llei, CCOO de Catalunya vol manifestar el seu parer sobre els aspectes més fonamentals i indispensables que ha de contemplar l'esmentada Llei i el Pacte Nacional per l'Educació que vol impulsar el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

Els principis socials i de política educativa generals que planteja el document del MEC, trenca i supera els aspectes més discriminatoris i de fractura social que introduïa el Govern del Partit Popular en la LOCE. Des d'aquesta perspectiva, CCOO de Catalunya vol destacar com elements positius:

- La interrelació que s'estableix entre qualitat i equitat com dos principis indisociables, es a dir que l'educació de qualitat ha de ser per tothom, de tal manera que serveixi per compensar les desigualtats de contextos socials, culturals i educatius per tal que tota persona pugui tenir les mateixes oportunitats educatives
- La millora de la qualitat educativa comporta l'esforç i la corresponsabilitat de tothom: administracions, societat, famílies, professorat i alumnat. En cap cas ha de situar l'èxit escolar i personal únicament en l'esforç de l'alumnat sinó en la responsabilitat del conjunt del sistema educatiu i de la societat i de les administracions corresponents.
- La referència que es fa al marc europeu d'educació, per tal que el nostre sistema educatiu s'acomodi als objectius que la UE va acordar

a la Cimera de Lisboa 2000 perquè Europa es converteixi el 2010 en una societat del coneixement competitiva que comporti una millora qualitativa i quantitativa de l'ocupació i una major cohesió social.

- La constatació que s'apunta sobre la insuficient inversió en educació, que la situa en el 4,5% del PIB, i que cal d'incrementar "fins situar-la en la propera dècada en valors similars a la mitjana dels països amb els que hem d'aspirar a convergir"
- La intenció d'iniciar un debat educatiu que condueixi a un pacte social i polític en educació en el que participin, especialment, la comunitat educativa.
- Existeix una anàlisi força encertada sobre les preocupacions i problemes que s'han anat generant en aquests darrers anys en els centres educatius, tot i que manca una diagnosi basada en estudis de camp i en xifres contrastades. En aquest sentit, cal valorar que les distintes propostes vagin precedides de reflexions, opinions i anàlisis, la qual cosa deixa entreveure algunes de les intencions del Ministeri.

De totes maneres, CCOO de Catalunya considera que hi ha qüestions importants que no es plantegen, que es fa un apropament tímid i que, en alguns casos, les propostes resulten contraris als principis filosòfics plantejats. D'aquestes, es volen significar:

- No existeix una jerarquització de la importància dels temes que s'aborden, la qual cosa dificulta o impossibilita discernir els temes que són imprescindibles abordar urgentment perquè la LOCE no sigui d'aplicació immediata i les qüestions que, per la seva transcendència, requereixen d'un debat més tranquil i acurat, així es troben propostes que semblen articles d'una llei, i altres declaracions de principis. Per això, la derogació de la LOCE hagués estat una determinació més correcta. Des d'aquesta perspectiva es considera que el calendari de debat és inadequat perquè fa difícil implicar a la comunitat educativa i agents socials en el debat.
- En aquest ordre de coses, el debat queda distorsionat i mediatitzat perquè no queda clar la seva intencionalitat, es adir si es tracta de l'elaboració d'una llei bàsica que permeti a les CCAA el seu desenvolupament posterior o de una llei excessivament normativitzada. Així trobem algunes propostes que mostren clarament una expansió de les competències de l'Estat i, per tant, una invasió de competències de les CCAA i dels centres educatius.
- No queda explicitat el marc referencial al que es refereix el redactat i manca un eix vertebrador de les distintes propostes que clarifiqui la seva referència a la LOCE o la LOGSE, la qual cosa és molt preocupant perquè hi ha temes que no aborda i pot donar a entendre que segueixen vigents aspectes discriminatoris i restrictius de la LOCE (especialització de centres, curricula d'àrees sobrecarregats i

academicistes, etc). Per aquesta raó, no sols es rellevant el que es diu, si no també el que es deixa de plantejar.

- El document del MEC dona mostres d'estar massa pendent del redactat de la LOCE, la qual cosa fa que el seu contingut no sigui ambiciós i innovador per respondre a les necessitats educatives que planteja la societat del segle XXI.
- Hi ha temes d'essencial importància que no s'aborden o es fan de manera molt simplista o incorrecta. Entre aquest compendi cal remarcar determinats temes: mesures i actuacions que possibilitin la corresponsabilitat en l'educació de les famílies i la comunitat més immediata (ens locals, agents socials i educatius, entitats educatives, mitjans de comunicació, projectes educatius de ciutat, etc.); la promoció de l'escola inclusiva per tothom, sobre tot per l'alumnat estranger nou vingut, l'alumnat amb necessitats educatives especials i les minories ètniques; les activitats educatives complementàries i extraescolars (l'educació no formal i informal); serveis educatius i socials que han de col·laborar amb l'educació i nous perfils professionals que ha d'incorporar el sistema educatiu; la formació al llarg de la vida; etc.
- La gratuïtat de l'ensenyament obligatori, en especial sobre temes que abordin els materials escolars, les activitats complementàries i extraescolars, així com una política de beques suficient que assegurï la consecució d'aquest objectiu, , etc.
- La laïcitat que ha de presidir el sistema educatiu i estar present en l'educació que s'imparteix en els centres.

Per totes aquestes raons, CCOO de Catalunya, que desitja participar activament en el debat educatiu iniciat, vol manifestar la seva posició sobre els aspectes més nuclears que han de vertebrar les lleis educatives que s'elaborin. Els criteris rectors de les propostes que tot seguit s'exposen responen a idees i principis indispensables per una educació de qualitat i d'equitat: l'educació ha de ser un servei públic de qualitat que promogui la formació integral d'infants i joves; que permeti la igualtat d'oportunitats educatives i socials de tota la ciutadania i la compensació de les desigualtats socials, econòmiques i culturals amb l'objectiu de procurar la inserció social de totes les persones i la cohesió social de la ciutadania; l'equitat social ha de permetre l'accés de totes les persones a l'educació des de l'escola bressol a la universitat i a la formació permanent al llarg de la vida; adjudicació de més recursos, suports i serveis a les persones més necessitades i als territoris més deprimits; la corresponsabilització educativa i formativa de totes les institucions públiques, agents socials i entitats educatives territorials; garantir el protagonisme de les famílies; assegurar la relació entre educació i formació i món del treball amb actuacions formatives integrals adequades a les necessitats de tota la ciutadania que permetin, entre altres qüestions, els processos de transició de l'escola al món laboral; la descentralització educativa que impliqui responsabilitats i

poder de decisió en la gestió i planificació als ens locals i zones educatives; la valoració social de l'educació reglada i de la formació permanent, així com la del professorat

1. Una Llei educativa bàsica que permeti la Llei catalana d'educació

La Llei estatal d'educació ha de ser una llei bàsica, el suficientment oberta i flexible, que estableixi els elements i condicions bàsics que assegurin la igualtat de tota la ciutadania espanyola "en l'exercici dels drets i en el compliment dels deures constitucionals", tal com explicita l'article 27 de la Constitució Espanyola. Aquest plantejament implica un sistema educatiu únic per tot l'Estat espanyol, però que no sigui uniformador i permeti el desenvolupament de polítiques educatives diverses i de models educatius plurals adaptats a la realitat social, cultural i educativa de cada Comunitat Autònoma. Es a dir, la llei estatal ha de reduir a la mínima expressió els aspectes bàsics per possibilitar la diversitat d'enfocaments educatius en tot l'Estat i que permeti harmonitzar les distintes iniciatives autonòmiques prenent com referent un mateix text legal.

En aquest sentit, és imprescindible reconèixer la legitimitat que tenen les distintes administracions autonòmiques a impulsar polítiques educatives diferenciadores que, tot i garantint la qualitat i la equitat educativa, permeti elaborar la seva pròpia normativa que reguli, ordeni i organitzi el seu propi sistema educatiu. Per això, CCOO de Catalunya està d'acord amb l'elaboració d'una llei catalana d'educació que permeti que Catalunya porti a terme, amb tota la seva extensió, el seu poder polític i administratiu en ensenyament no universitari desenvolupant l'article 27 i 149.30 de la Constitució espanyola. En aquest mateix ordre de coses, a més de les competències educatives de la Generalitat s'ha de contemplar i potenciar la participació de les administracions locals en temes d'educació definint les seves corresponents competències i traspasant els serveis que els permeti una veritable capacitat de decisió. .

2. El servei públic d'educació: qualitat, igualtat i equitat en l'educació

Tots els centres sostinguts amb fons públics han de constituir un servei públic educatiu i d'interès social, de tal manera que es complementin les

actuacions i activitats de tots aquests centres prenent com eix vertebrador de la planificació i l'organització educativa els centres de titularitat pública. Per aquesta raó, és necessari potenciar una sèrie de mesures fonamentals.

- a) Tots els centres sostinguts amb fons públics han de satisfer l'objectiu de ser una escola inclusiva per tothom i, per tant, amb la mateixa responsabilitat d'escolaritzar a tots els infants i joves, inclosos els que tenen uns contextos econòmics, socials, culturals i educatius més desfavorits i independentment de les seves creences religioses.
- b) Tots els centres sostinguts amb fons públics han d'assegurar l'accés i la permanència als centres de tots els infants i joves garantint la gratuïtat del lloc escolar, així com la gratuïtat del material escolar indispensable, de la xarxa telemàtica educativa i, en la mesura del possible, dels serveis complementaris i extraescolars. Per això és indispensable impulsar una política de beques suficient que asseguri la igualtat d'oportunitats per tothom.
- c) Els centres han de disposar dels recursos i serveis suficients per donar resposta a les necessitats educatives de tot l'alumnat, tot i que els centres i territoris que acullen més alumnat de major risc social, de necessitats educatives especials i socials i de minories culturals, han de disposar de majors i més especialitzats recursos, suports i serveis.
- d) Totes dues xarxes escolars han de tenir els mateixos controls socials, educatius i administratius, per això, entre altres mesures, cal la presència de les corporacions locals en els consells escolars dels centres concertats.
- e) Ha d'existir una centralització, a través d'una única oficina d'informació i orientació dels processos d'admissió de l'alumnat i que s'utilitzin els mateixos criteris d'escolarització per impedir que hi existeixin situacions de selecció i exclusió. Les comissions d'escolarització han de funcionar tot el curs per, entre altres qüestions, garantir l'adscripció del alumnat nou vingut al centre més adient.
- f) En tots els centres educatius sostinguts amb fons públics han d'existir semblants criteris de funcionament i de gestió i, al mateix temps, de condicions educatives i laborals per les mateixes categories i col·lectius de treballadors i treballadores.

3. L'escola en el seu context territorial i social. Els projectes educatius territorials.

En aquests darrers anys el sistema educatiu reglat ha perdut la exclusivitat de l'educació i altres institucions i agents formatius han agafat un protagonisme considerable. Al mateix temps, l'educació de les persones és

més complexa i l'escola, per sí mateixa, no pot donar resposta a aquesta complexitat, tot i que cada vegada hi ha més demandes educatives cap el sistema educatiu reglat. Per aquesta raó, l'educació de la ciutadania és una qüestió de projecte col·lectiu i comunitari de la societat i, per tant, aquesta ha d'assumir la seva responsabilitat. Escola, territori i comunitat constitueixen una unitat del sistema de formació i educació de les persones. En efecte, l'escola desenvolupa la seva activitat en un territori en constants canvis que afecten la ciutadania i a les actuacions dels centres. L'escola ha de seguir jugant un paper cabdal en l'educació de les persones, però ha de compartir aquesta tasca amb altres agents formatius i socials i entitats territorials. Centres i comunitat més immediata han de participar dels mateixos objectius educatius, atès que és la millor manera de d'evitar riscos d'exclusió de determinats grups socials i de contribuir a la cohesió social. Per aquesta raó cal impulsar polítiques educatives (les lleis d'educació entre altres mesures) i projectes on participin amb igualtat de responsabilitats els agents educatius no escolars i els escolars. Des d'aquesta perspectiva, tota Llei d'educació ha d'incorporar aspectes que facilitin la posada en marxa les idees exposades:

- Descentralitzar la gestió educativa creant zones o districtes educatius que participin, amb la col·laboració dels governs municipals, en la planificació i organització de l'educació territorial.
- Elaboració, posada en marxa i avaluació de projectes de ciutat i/o territori funcionals i ajustats a la realitat, acordats pels distints agents formatius, entitats comunitàries i centres educatius existents en els territoris, que articulïn i donin sentit i continuïtat a tota l'oferta educativa formal, no formal i informal.
- Establir mesures que permetin avançar cap a unes relacions socials i laborals que afavoreixin l'assumpció de responsabilitats educatives en el sí de les famílies en l'educació de joves i infants.
- Impuls d'activitats i mesures de formació a pares i mares per tal que puguin participar més activament i amb criteri educatiu en l'educació dels seus fills i de les seves filles i possibiliti una major participació en les activitats escolars i extraescolars.
- Col·laboració dels distints serveis presents en cada territori, de les corporacions locals i/o de la generalitat amb els centres educatius en la millora de la qualitat educativa, de l'atenció a l'alumnat i del suport al professorat.
- Impulsar la relació entre escola i agents socials que permeti, entre altres mesures, la millora de l'organització i planificació de la relació entre centres educatius i el món laboral que possibiliti la formació permanent al llarg de la vida de la ciutadania englobant la formació professional reglada, ocupacional i contínua y la formació de les persones adultes. Aquesta relació i col·laboració ha de servir per impulsar un nou model de desenvolupament que incrementi la productivitat, millori la competitivitat i consolidi la protecció i cohesió

social. També ha de servir per ordenar i organitzar millor la formació en centres de treball de l'alumnat i impulsar les distintes activitats dels centres integrats de formació professional.

- Potenciar que els consells escolars de centre, localitat, districte o zona educativa serveixin per vertebrar de manera efectiva la participació de la comunitat en l'educació dels centres i territoris.
- Crear itineraris educatius des de l'educació infantil als ensenyaments postobligatoris que permeti establir una xarxa coordinada entre els distints centres educatius i possibilitin projectes de transició d'una etapa a una altra.
- Crear consells d'educació als mitjans de comunicació que siguin orientadors i reguladors de la seva funció educativa.
- Ampliar i consolidar la xarxa de serveis adreçats a infants i adolescents en el seu temps de lleure.

4. Creació i millora de serveis educatius i complementaris i extraescolars

Les transformacions produïdes en la societat, en els nuclis familiars i en els mitjans de comunicació i la necessitat de conciliació entre la vida familiar i personal i la laboral ha fet que hi hagi una major demanda de serveis educatius i socials complementaris i d'activitats extraescolars dins i fora dels centres educatius, es a dir en el temps d'abans i de després de l'horari escolar, en el temps de mig dia i en el temps de vacances. Aquestes demandes també són fruit de la percepció que té la societat de que per la formació integral de les persones és requereixen d'actuacions i espais per desenvolupar activitats educatives en el temps de lleure. Es a dir, existeix una realitat educativa més enllà del temps escolar formal que l'escola, per sí sola, no pot assumir ni resoldre. Per això el temps de lleure té una importància essencial per la formació d'infants i joves i, en conseqüència, de com es faci el seu abordatge pot fer més profundes les diferències socials o, pel contrari, contribuir a la cohesió social. Aquest plantejament comporta la universalització d'aquests serveis a tot l'alumnat que ho requereixi, la qual cosa ha d'implicar elaborar una normativa que reguli les condicions d'aquests serveis i asseguri la igualtat d'oportunitats i la compensació de les desigualtats. Per aquesta raó, aquest temps no es pot deixar que es reguli per les lleis del mercat ni es basi en el voluntarisme de determinades persones, AMPAS o altres organitzacions, sinó que han de ser els poders públics qui impulsin i regulin la seva organització mitjançant la utilització dels centres educatius, els centres d'esplai, entitats esportives i culturals, etc. Per totes aquestes raons, les normatives educatives i altres de caràcter social han de considerar tota una sèrie d'aspectes fonamentals:

- a) **Menjador escolar i temps lliure de mig dia:** el temps de menjar i el temps lliure de mig dia han de tenir una dimensió educativa. De la mateixa manera s'han de contemplar serveis matinals abans d'iniciar l'activitat escolar.
- L'Administració ha d'establir per separat els preus d'una activitat i l'altra, de tal manera que els preus dels serveis siguin el dels costos reals. Per evitar l'exclusió de l'alumnat amb menys recursos a l'accés d'aquests serveis per raons econòmiques, cal que s'incrementin els recursos de beques perquè qualsevol noi o noia, que ho desitgi, pugui accedir a cada un d'aquests serveis.
 - És necessari l'existència d'un equip de monitors i monitores preparats i especialitzats perquè puguin fer amb qualitat les seves funcions educatives. Les seves activitats han d'emmarcar-se en els projectes de centre o territori.
 - Assegurar l'estabilitat d'aquests equips, al menys en un nombre suficient, que garanteixin l'existència i la qualitat dels serveis de temps lliure i activitats extraescolars. Caldrà establir un marc laboral que reguli el tipus de contractació, els horaris laborals, les condicions de treball, etc.
 - Les ratios monitors/alumnes han de tenir un adequat equilibri, segons les etapes educatives i les edats, que permeti portar a terme les funcions acordades.
 - Coordinació amb altres entitats i/o escoles del territori per abaratir costos i possibilitar altres activitats educatives.
 - Les cuines dels centres educatius i els menjadors han d'estar dotats amb d'equipaments adequats, i que aquests siguin dignes i acollidors i no massificats. Per això, caldrà una normativa clara que delimiti les responsabilitats dels agents implicats i, al mateix temps, reinvertir els possibles beneficis en aquestes tasques.
- b) **Activitats extraescolars.** Cada cop hi ha més nois i noies que estan sols un temps considerable, per tant aquest servei té unes funcions socials i contribueixen a proporcionar unes oportunitats educatives diferents i complementàries a l'escola. Són espais i moments que requereixen de recursos socials i educatius organitzats i que, tant es puguin dur a terme en ofertes i infraestructures territorials com en els centres educatius. Administració educativa i corporacions locals han de col·laborar i tenir una política decidida conjunta que, entre altres mesures comportarà la utilització social i l'obertura dels centres més enllà del temps lectiu.
- Hi ha que trobar maneres que abarateixin les quotes de les famílies, sense renunciar a la qualitat del servei, es a dir que les dificultats econòmiques no siguin obstacle per l'accés a les activitats que es programen.
 - Cal que les Administracions impulsin una política de beques que assegurin la igualtat d'oportunitats. Des d'aquesta perspectiva, cal

prioritzar la integració i inclusió de l'alumnat amb necessitats especials i/o en situació de risc d'exclusió i considerar que requeriran de més inversió.

- Les Administracions s'han d'implicar en els ajuts econòmiques, la infraestructura i la dotació d'equipaments amb la possibilitat de realitzar convenis de col·laboració amb entitats sense afany de lucre. En aquest sentit, ha d'existir una rendibilitat de les infraestructures i de les distintes activitats no lucratives que s'impulsin en el territori.
- Hi ha que assegurar la continuïtat i cohesió dels equips de monitors/es procurant que siguin els mateixos durant el curs escolar i que, a poder ser, en els centres siguin les mateixes persones que s'ocupen de l'espai de mig dia.
- Millorar la competència professional dels monitors mitjançant la formació corresponent i, al mateix temps, millorar la situació laboral i les condicions de treball dels monitors, evitant el treball en precari.

5. La implicació i la col·laboració de les famílies en l'educació dels seus fills i filles

Família i escola han de compartir l'educació de nois i noies, atès que la socialització i educació és compartida per distints agents i institucions. Per aquesta raó, tota llei educativa ha d'abordar quines són les condicions familiars i escolars que permetin que les famílies contribueixin més i millor al creixement personal i social de fills i filles perquè puguin gaudir d'una vida digna. En conseqüència, són necessàries polítiques de suport a la infància i adolescència i a les seves famílies, amb l'impuls d'activitats i recursos per la seva participació en les activitats educatives i de socialització en l'escola, territori i comunitat, de tal manera que tots els agents i institucions es reconeixin en la seva tasca. L'educació integral que asseguri una formació afectiva, emocional, ètica i crítica és un bon punt de trobada i de coincidència entre l'acció familiar, l'escolar i la comunitària. Per això, la família ha de respectar al màxim el caràcter instructiu de l'escola, però aquesta ha d'introduir elements d'educació afectiva, emocional i en valors. Per tot això, les polítiques educatives no han de responsabilitzar de les dificultats d'aprenentatge a les famílies, però tampoc al professorat, si no que han d'impulsar actuacions i proporcionar recursos que facilitin l'educació integral i la col·laboració de famílies, escola i comunitat. Per facilitar aquest plantejament, les normatives educatives han de considerar i promocionar una sèrie de mesures i actuacions.

- Impulsar i facilitar la implicació de les famílies en els òrgans de participació i de control social dels centres escolars i d'altres entitats formatives territorials.

- Potenciar les AMPAS i les organitzacions de pares o mares perquè realitzin la tasca d'estimuladors de la participació en distintes activitats escolars i educatives. En aquesta línia s'hauria d'impulsar una dimensió més territorial i social de les AMPAS que possibilités la seva intervenció real en el territori. Per això caldrà contemplar que aquestes disposin dels recursos indispensables.
- Impulsar mesures de suport i reconeixement de les tasques educatives de les famílies que tinguin present, entre altres qüestions, les dificultats diàries en que es troben aquestes i les conseqüències que es desprenen dels nous models i relacions familiars generats en els darrers anys. En aquest sentit, és fonamental impulsar programes formatius per les famílies amb la constitució "d'escoles de pares i mares" en localitats i escoles i que es faciliti la seva assistència.
- En els centres escolars han de crear-se estructures de col·laboració, intercanvi d'opinions i de formació conjunta entre famílies i professorat perquè aquest compregui la fragilitat de les famílies actuals tant des del punt de vista social i d'identitat com de la insuficiència de referents en l'abordatge de l'educació dels seus fills i les seves filles. Per la seva part, les famílies han de comprendre que les tasques del professorat estan plenes de dificultats. La comprensió mútua de les distintes realitats ha de conduir a trobar acords de col·laboració i d'acords de compromís.
- Establir una xarxa de centres educatius públics, propers als domicilis familiars, (un adequat mapa escolar) que asseguri l'accés a escoles properes i de qualitat i garanteixi els recursos necessaris per portar a terme aquests objectius.
- Paral·lelament a aquestes actuacions, calen noves polítiques familiars que permetin conciliar la vida laboral i personal i familiar. Mesures laborals que permetin traspasar temps de treball a temps de dedicació familiar, sense reducció dels drets socials i laborals.

6. Educació ciutadana i laïcitat en el sistema educatiu i dels centres escolars

La qualitat educativa comporta educar en valors perquè els i les joves puguin viure críticament en una societat democràtica. Per això, els centres escolars han de ser llocs en els que es proporcioni la reflexió, la racionalitat i es potenciïn les vivències que possibilitin la inserció social solidària, crítica i autònoma. Per aquesta raó, el sistema educatiu i els centres escolars han de fomentar:

- Programes integrals de convivència en els que, entre altres actuacions, els currículums de totes les àrees i nivells educatius han d'incorporar continguts relatius a actituds i valors i incloure en els continguts de totes les etapes els aspectes més significatius i rellevant dels valors democràtics (educació per la pau, per la solidaritat, per la igualtat, pel respecte, etc.).
- Les estructures i funcionament dels centres han d'assegurar la participació de tota la comunitat educativa i la democràcia per a tothom. S'han de crear les condicions socials i educatives perquè professorat, alumnes i famílies s'escoltin i col·laborin més i millor.
- La laïcitat en els centres entesa com l'element fonamental que garanteix la llibertat de consciència, la racionalitat, l'autonomia de criteri, la igualtat en drets independentment de les pròpies creences, el reconeixement del pluralisme i dels diferents àmbits de la identitat personal (religió, gènere, origen social, orientació sexual, cultura, etc.) per assegurar els drets de tota la ciutadania.
- Les religions confessionals no han de formar part del currículum escolar i de l'horari escolar, atès que les creences religioses formen part de l'esfera privada i, per tant, no han de ser constitutives de l'educació formal i escolar. Per això, la formació en qualsevol creença religiosa s'ha de realitzar fora de l'horari escolar dels centres.
- Garantir la igualtat d'accés i permanència en els centres educatius sostinguts amb fons públics d'infants i joves, amb independència dels seus pensaments, creences religioses, ideologies, etc.
- Assegurar, en el currículum i en el funcionament dels centres, la coeducació de tota la comunitat educativa que serveixi per configurar el fonament per una relació de llibertat i respecte entre gèneres i que promogui el reconeixement i respecte a la diferència de sexes posant especial accent en la no violència de tracte. En aquest sentit, cal posar en primer pla els valors que històricament ha anat aportant la dona a la humanitat.
- Paral·lelament a l'exposat, s'han de revisar els acords de les relacions entre l'Estat i les esglésies perquè l'adoctrinament de les distintes religions no es produeixin en l'horari i currículum escolar i, al mateix temps, rompre l'actual Concordat entre l'Estat espanyol i l'Estat del Vaticà.

7. L'atenció educativa a la diversitat de l'alumnat

L'atenció educativa a la diversitat en l'ensenyament obligatori és un dels elements nuclears de la qualitat i equitat de l'educació, atès que és l'instrument educatiu i pedagògic més potent per la compensació de les

desigualtats socials, culturals i personals. Això és així, perquè l'atenció a la diversitat ha de garantir que tothom, en edat escolar, assoleixi els objectius i les finalitats de l'educació obligatòria, la qual cosa permet que tot l'alumnat, o la immensa majoria, obtingui el graduat en educació secundària. Aconseguir l'èxit escolar i l'excel·lència educativa és l'objectiu de l'atenció a la diversitat, per això s'han de dissenyar estratègies globals i generals per tothom i d'altres més específiques pels qui ho requereixin. Tots els anàlisis senyalen que l'atenció a la diversitat implica un enfocament multidimensional, global i integral, per això des de CCOO de Catalunya considerem que tota proposta, com a mínim, ha d'implicar :

a. Mesures relatives a l'estructura del sistema educatiu

- Caràcter educatiu de l'educació infantil de 0 a 6 anys que contempli flexibilitat i pluralitat de models, sobre tot en el cicle de 0 a 3 anys perquè s'adapti a les necessitats de la petita infància i a la realitat de les famílies.
- Existència d'àrees o matèries desdoblades en tots els nivells educatius: llengua estrangera, catalana i castellana i matemàtiques.
- Reducció significativa de la ratio en cada etapa educativa i, sobre tot en les zones que hi ha major nombre d'alumnat amb possibilitats d'exclusió social i/o amb dificultats d'aprenentatge.
- Estructura de les etapes educatives d'infantil, primària i dels dos primers cursos de l'ESO per cicles.
- Estructura del currículum per àrees i/o per àmbits més globalitzats o interdisciplinars. Reducció d'àrees per curs i/o amb un nombre significatiu d'hores lectives per curs (per exemple, tres hores mínim per àrea o matèria en l'ESO).
- Optativitat en l'ESO incrementant-se a mesura que avança l'etapa.
- Constitució d'equips docents de curs, nivell i/o cicle coordinats pel tutor o tutora. Això, al mateix temps, ha de comportar que el professorat no tingui al seu càrrec massa alumnes (per exemple, no més de 100 alumnes en l'ESO), per tal de realitzar una atenció i seguiment individualitzat.
- Plans d'acció tutorial que impliqui l'atenció a l'alumnat i famílies i la coordinació dels equips docents que possibiliti el treball cooperatiu del professorat.
- Existència de distintes coordinacions i responsabilitats pedagògiques, amb reducció horària per efectuar les tasques acordades.
- Flexibilitat dels distints ensenyaments que permeti passarel·les i interrelacions entre etapes educatives i entre distintes àrees.
- Programes de diversificació curricular a partir de tercer d'ESO per l'alumnat que té grans dificultats d'aprenentatge o d'adaptació escolar. En aquest darrer cas es pot contemplar, en casos excepcionals, compartir escolarització entre els centres educatius ordinaris i altres estructures educatives territorials.

- Integració de l'alumnat amb necessitats educatives especials greus i permanents associades al seu desenvolupament personal que estigui presidida pels principis de normalització i individualització educativa.
- Orientació personal, acadèmica i professional
- Programes d'Iniciació Professional per l'alumnat que ha finalitzat l'ESO sense obtenir el títol corresponent. Aquests programes han de tenir una dimensió fonamentalment professionalitzadora lligada al Catàleg Nacional de Qualificacions, però, al mateix temps ha de permetre obtenir el títol de l'ESO, a través dels mecanismes que s'estableixin en el propis programes.

b. Mesures relatives al currículum

- Currículum flexible, obert i bàsic elaborat a partir de les competències bàsiques i constituït per els elements indispensables perquè l'alumnat pugui exercir la seva ciutadania de manera crítica i autònoma. Continguts mínims al servei de l'assoliment de les esmentades competències i que assegurin l'equitat, la qualitat i la compensació de les desigualtats socials i culturals.
- Competències bàsiques referides a tots els àmbits del desenvolupament de la persona: intel·lectuals, creatives, emocionals i afectives, de relació, de inserció i actuació social.
- Continguts que contemplin valors i actituds, conceptes i procediments. Així com la introducció, en cada àrea o àmbit de coneixements, de temes transversals i relacionats en l'aprenentatge i en les distintes alfabetitzacions bàsiques del segle XXI (TIC, expressió i comprensió lectora, creativitat, etc.). Elaboració de continguts amb dimensió pràctica i funcional i orientadora.
- La flexibilitat del currículum ha de permetre realitzar adaptacions curriculars de tot tipus que assegurin l'adquisició dels objectius.
- Avaluació continua i integradora que impliqui, per la promoció i titulació, avaluar l'alumnat considerant la seva maduresa i creixement en relació a les competències bàsiques, tot considerant el seu domini en el conjunt de les àrees o matèries curriculars i no únicament en algunes.

c. Mesures relatives a l'organització i agrupaments de l'alumnat

Les mesures organitzatives o d'agrupament que s'adoptin han de permetre necessàriament que l'alumnat realitzi el currículum en els esmentats agrupaments i en l'agrupament del seu grup classe ordinari.

- Agrupaments flexibles que assegurin el desenvolupament de l'alumnat i el seu progrés en relació al currículum establert, atès que trobava dificultats per aconseguir-ho amb el se grup ordinari

- La incorporació a un determinat agrupament ha d'anar acompanyat d'un pla d'actuació curricular adaptat a cada alumne o alumna, així com un pla d'avaluació i de revisió de la mesura.
- Foment de la presència de dos professors o professores en una mateixa aula per realitzar major atenció individualitzada a determinat alumne o alumna compartint espai amb el seus companys de grup.
- Aules d'acollida per l'alumnat estranger nou vingut i que desconeix la llengua i la cultura del país d'acollida.
- Escolaritzacions compartides entre el centre escolar i altres organismes educatius territorials.

d. Mesures relatives a l'existència de serveis i suports especialitats als centres i a la tasca docent

- Equips psicopedagògics de sector per infantil i primària i de Departament d'Orientació per als centres de secundària amb perfils professionals diversos (Psicopedagogs, logopedes treballadors/es socials, professor/a de Pedagogia Terapèutica, etc.).
- Serveis de suport curricular i didàctic i de formació: centres de recursos, camps d'aprenentatge, ICE de les universitats, etc.
- Serveis socials, sanitaris, de joventut, culturals, xarxa de biblioteques, etc.
- Centres específics d'educació especial transformats, totalment o parcialment, en centres de recursos i de suport a l'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en centres ordinaris.
- Serveis territorials d'activitats educatives en temps de lleure que permeti l'assistència de l'alumnat que ho desitgi i que més ho necessiti.

8. Un model de centre democràtic, participatiu i amb autonomia

Un dels aspectes més importants de la qualitat de l'educació és la participació de tota la comunitat educativa en els diferents nivells de decisió educativa, la qual cosa implicarà l'exercici de la democràcia en els centres educatius. Per aquesta raó, les reformes que es plantegin han de potenciar l'organització i el funcionament democràtic i participatiu com la millor manera d'assegurar la corresponsabilitat dels diferents sectors implicats en l'educació. En aquest marc, hi ha que potenciar que l'elecció de la direcció dels centres recaigui en el Consell Escolar, com màxim òrgan de representació de la Comunitat Educativa per lo que li confereix un valor moral i de lideratge al equip directiu que facilita la vertebració dels

projectes de centre. Per això, és important que tots els centres sostinguts amb fons públics responguin a un mateix model de participació i gestió democràtica. En aquesta línia CCOO de Catalunya ha d'impulsar tot un seguit de mesures:

- L'organització i el funcionament dels centres han de basar-se en la participació i el treball cooperatiu de tots els seus membres. En aquest sentit, s'han de potenciar especialment estructures de coordinació pedagògica horitzontal (equips docents, coordinacions de cicle i/o nivell, etc.) sense oblidar les de caràcter vertical (Departaments,...).
- Els centres han de poder exercir realment la seva autonomia pedagògica, de gestió i econòmica. No hauria de descartar-se que puguin escollir professorat adient per portar a terme els projectes acordats pel propi centre i/o pel territori. L'elecció de determinat professorat ha de realitzar-se a través d'un concurs públic i procediment democràtic.
- Les coordinacions pedagògiques han d'anar acompanyades de professorat que lideri la seva coordinació i que se'ls reconegui que requereixen temps per realitzar la seva tasca. Correspon als centres trobar l'estructura i funcionament que més els convé per dur a terme la seva tasca amb qualitat i l'Administració ha de facilitar que els acords es portin a terme i valorar la seva aportació a la millora educativa.
- Potenciar estructures d'organització i elements de participació real per part de les famílies i de l'alumnat.
- La direcció ha de fonamentar-se en el lideratge pedagògic, participatiu i de gestió que permeti impulsar i portar a terme, de manera participativa, projectes que cohesionin l'activitat educativa.
- L'Administració potenciarà l'elaboració de projectes de centre coherents i facilitant la seva posada en pràctica, encara que representi un increment dels recursos. En tot cas, l'avaluació dels mateixos ha de proporcionar la continuïtat o no de la mesura
- Regular l'elecció democràtica de l'equip directiu per part del Consell Escolar.
- Hi que establir un repartiment de funcions clares i equilibrades de cada un dels membres que configuren l'equip directiu per evitar contradiccions en les distintes actuacions, tot i que la direcció ha de funcionar com un equip coherent.
- Les direccions han de disposar d'instruments, assessorament i suport per dur a terme les seves tasques. En aquest sentit, cal assessorament jurídic, educatiu i de planificació, així com formació pertinent i temps del seu horari lectiu i no lectiu per desenvolupar les seves activitats, sense oblidar els recursos necessaris. De la mateixa manera, a més del seu reconeixement econòmic, l'exercici de tasques directives han de servir pel seu desenvolupament professional.

- Els consells escolars de tots els centres sostinguts amb fons públics han de tenir les mateixes competències així com mecanismes semblant de l'elecció de la direcció del centre.

9. Les condicions laborals dels professionals de l'educació, la consideració social i la formació

L'entrada en vigor de la LOGSE i les transformacions de la societat ha incrementat considerablement les activitats diàries del professorat i les seves tasques tenen una major complexitat tant per les demandes que la societat fa al sistema educatiu com per la multiplicitat d'aspectes que configuren l'educació integral d'infants i joves. Aquesta situació no ha anat acompanyada de la millora de les condicions professionals, tècniques, de formació i materials del professorat. Al mateix temps, s'ha anat produint una pèrdua important del reconeixement i funcions socials dels i de les docents. Tot això, ha provocat escepticisme i desànim entre bona part del professorat, la qual cosa ha creat una situació personal i professional que no és la més adient per afrontar una reforma educativa. Per aquesta raó, cal que les noves lleis impliquin mesures reals d'incentivació de la tasca docent i de la seva valoració social.

Per tot això, CCOO considera i reclama que el conjunt de drets i deures dels treballadors i de les treballadores de l'ensenyança pública siguin regulats per un Estatut de la Funció docent que determinin les condicions en que es desenvoluparà la professió fent referència a tothom que treballi a l'ensenyament, independentment del nivell educatiu on exerceixin la seva tasca, com el tipus de treball que efectuïn i de la duració del seu contracte. Per aquesta raó CCOO de Catalunya considera indispensable que s'abordin i es resolguin una sèrie de qüestions.

- Un nou sistema que incrementi les retribucions retribució: nous complements de destinació; reconeixement econòmic que tingui present la dedicació i la complexitat de la tasca i el compromís i l'esforç que representa; increment de les pagues extra fins assolir el 100% de les retribucions mensuals.
- Establir una promoció professional relacionada amb la tasca docent i basada fonamentalment en la millora professional dins dels mateixos nivells educatius de l'ensenyament no universitari.
- Regulació de la jornada laboral basada en 35 hores setmanals, en la jornada lectiva, en la reducció d'hores de determinats càrrecs o funcions i en la reducció de jornada a les persones majors de 55 anys amb el mateix sou.

- Millora de les possibilitats de jubilacions, en especial establint com definitiva la jubilació que establia la LOGSE, sense oblidar un sistema de jubilacions a temps parcial similar al del Règim General de la Seguretat Social.
- L'Administració ha d'assumir la responsabilitat civil de totes les persones treballadores, així com l'assistència lletrada per accions civils i penals lligades a l'activitat laboral.
- Millora de l'accés a la funció pública docent a través d'un concurs - oposició, en el que es valori molt més i de manera adient l'experiència docent.
- Millora de l'oferta pública de treball que redueixi al màxim el treball temporal i incrementi l'estabilitat.
- Reforma de la formació inicial del professorat i dels mestres equivalent a la de llicenciatura. La formació permanent es centrarà fonamentalment a la formació en els centres com suport a la tasca diària i als projectes que duen a terme, sense oblidar la formació científica de cada àrea o matèria.
- Regular el compliment de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals i contemplar els aspectes de salut laboral.
- Garantir que no es privatitzin els serveis públics complementaris i evitar, al màxim, les possibilitats de subcontractació.
- Potenciar el sistema públic de serveis emergents que donin suport al sistema educatiu.
- Avançar en la regulació i qualificació d'altres professionals que hi intervenen en els centres escolars.
- En relació als treballadors i treballadores de l'ensenyament privat concertat, haurien de tenir les mateixes condicions de treball que el de l'ensenyament públic en temes com la jornada laboral, les retribucions i les plantilles.

10. El finançament de les lleis educatives i l'ampliació, adequació i millora dels equipaments escolars.

La nova Llei educativa ha d'anar acompanyada, d'una Llei de finançament que expliciti l'origen dels recursos necessaris i de la seva quantia. És necessari arribar a un acord social i polític, tant per dotar de les inversions indispensables a la Llei de finançament, com per fixar l'objectiu d'aconseguir, com a mínim, el 6% del PIB per arribar a la convergència de la inversió educativa de Europa. De totes maneres, ens trobem en un país on la despesa pública en els temes de l'Estat del benestar (d'aspectes socials i de drets de ciutadania), és baixa i es troba lluny de la dels països

més avançats d'Europa, per això és molt important definir-se d'on es trauran els diners per abordar l'increment d'inversió en temes socials. Per aquesta raó, caldria plantejar-se una reforma del sistema fiscal amb major caràcter progressiu que l'actual que permeti l'obtenció dels recursos suficients que possibilitin abordar, entre altres, la qualitat i equitat de l'educació.

Al mateix temps, l'Estat ha de fer-se càrrec de les inversions que es requereixen per portar a terme els aspectes que introdueix la Llei i transferir-les a les CCAA perquè aquestes les gestionin d'acord amb les necessitats territorials i dels projectes que estableixin en el seu desenvolupament normatiu.

11. Participació de CCOO de Catalunya en l'acord social per l'educació i en el pacte nacional per l'educació de Catalunya

La Comissió Obrera Nacional de Catalunya és un sindicat que sempre ha estat compromès en la millora dels aspectes socials, polítics i sindicals de tots els treballadors i treballadores i del conjunt de la ciutadania, en especial dels sectors més desfavorits. En conseqüència, s'ha implicat i responsabilitzat en la millora educativa de les persones. Per aquesta raó, és indispensable que participi activament i prioritària en la construcció d'un acord social que condueixi a l'elaboració del Pacte Nacional per l'Educació que proposa el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Des d'aquesta perspectiva, reclama poder participar, com sindicat de classe i general del conjunt de treballadors de Catalunya, en l'elaboració de l'esmentat Pacte, independentment de la seva participació i compromís en altres òrgans com el Consell Escolar de Catalunya i altres consells escolars territorials o altres moviments i estructures representatives de la Comunitat Educativa.

Document aprovat a la Comissió Executiva de CCOO de Catalunya del 17 de novembre de 2004